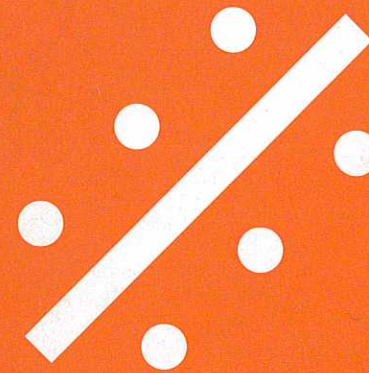


2004

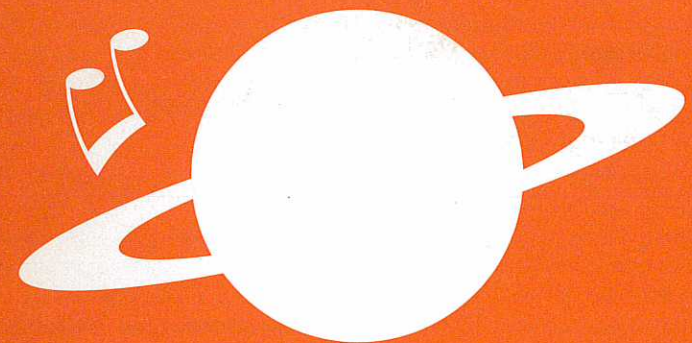


Vadstena-Akademien, Bergsgatan 57, 112 31 Stockholm, 08-652 61 80, fax 08-650 82 30  
1/6-15/8: Lastköpingsgatan 5, 592 32 Vadstena, 0143-122 29, fax 0143-129 03  
[www.vadstena-akademien.org](http://www.vadstena-akademien.org), [info@vadstena-akademien.org](mailto:info@vadstena-akademien.org)

REDAKTION HANNA FALLMAN, MARGOT LÄNDE (OPUS OPERA), GUNNAR LÄNDE (SKÄNNING), FORMGIVNING TOMAS JOHNSON / OBSALUT TRYCK KATARINA TRYCK AB 2004



## ÄRRET + PLANETEN OPUS OPERA



## INNEHÅLL

- s. 3 Kära publik!
- s. 4–11 Årret
- s. 12–16 Medverkande
- s. 17–35 Annonser från De Aderton
- s. 36–44 *Planeten Opus Opera*
- s. 45–48 Medverkande
- s. 50 12 juni
- s. 51 Tack!



### VADSTENA-AKADEMIEN 2004

12 juni – jubileumsdag på Vadstena slotts borggård

Årret – fritt efter Bulgakovs kortroman *En hunds hjärta*

Nyskriven opera av Paula af Malmberg Ward med libretto av Kerstin Perski. Uruppförande på Vadstena Gamla teater sönd 4 juli, därefter föreställningar: 6, 7, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20 juli kl 19. Pris: 290 kr. Ungdom (t.o.m 26 år) 145 kr.

*Planeten Opus Opera* – en trestegsraket till operans värld

Nyskriven opera av Staffan Lundén-Welden med text/interaktivitet av Margot Lande. Uruppförande på Vadstena slott 31 juli, därefter föreställningar 1, 3, 4, 5, 7, 8 augusti. Äventyrsresan (för 9–99 år) går genom slottets salar. Start kl 16 i Stora Rikssalen. Trestegsraket = 1: Förspel med TV-inslag 2: Uppdrag på nätet 3: Raketresa. (Inkl. matpauser är färden slut ca 20.15). Pris: Barn 75 kr (t.o.m. 18 år). Vuxna 150 kr. Se musikprogram/dataspel på [www.vadstena-akademien.org](http://www.vadstena-akademien.org) (från 24 juli)!

HajLajts & Mitt i teaterorkestern

I sommar ger vi traditionsenligt »HajLajts« i Hamnparken, söndag 11 juli kl 15. Tag med picknickkorg och njut av välkända high-lights ur klassiska operor och musikal! Fri entré.

Lördagen 17 juli kl 15 är det för fjortonde gången dags för »Mitt i Teaterorkestern«. Elever från kommunala musikskolorna spelar med slottsorkestern i Stora Rikssalen på Vadstena slott!

### BILJETTER

Vadstena Kulturcentrum 0143-150 37 eller BiljettDirekt 077-170 70 70 / [www.ticnet.se](http://www.ticnet.se)

Vadstena-Akademiens personal **Konstnärlig ledare** Nils Spangenberg. **Vd** Stina Westerberg.

**Senior advisor** Astrid Lande. **Operaarkeolog** professor Anders Wiklund. **Ekonom och data** Gunnar Lande. **Producenter** Terese Lindström, Annica Sandh, Margot Lande (särskilda projekt).

**Kostymateljéchef** Susanna Holmqvist. **Ansvarig för lokaler och utrustning i Vadstena** Ylva Axén.

**Projektanställd personal** Dietmar Keitz (notbillotekarie). Hanna Fjällman (programredaktör och kansliföreståndare). Karin Westberg (kansliföreståndare). Pelle Johansson (produktionsassistent).

**Sommarpersonal** Anna Lindman (marknadsassistent) Lotta Kristiansson, Douglas Netzel, (kansliassistenter). Meri Ahola, Bo Ludvigsson (soppköksföreståndare). Veronica Lilja, Hilda Svensson (soppkök). Maria Oskarsson, Oskar Wernhede (vaktmästare). Hanna Axén, Robin Axén, Frida Gustafsson, Ulrika Johansson (12 juni).

## KÄRA PUBLIK!

**DEN 12 JUNI** inledde vi sommarprogrammet med en stor jubileumskonsert och invigningen av en ny utomhusscen på Vadstena slotts borggård. Det såg länge ut att bli en regnig och våt tillställning, men knappt hade Hannu Koivulas specialkomponerade fanfar ljudit över borggården förrän solen tittade fram och stannade hela dagen. Men minst lika intensivt som solens strålar, värmdes oss den stora publiken – vid kvällens operagala firade mer än 1200 personer med oss. Jag vill här passa på att tacka alla som bidrog till den lyckade dagen.

**EXPERIMENTLUSTAN** har alltid varit en central del av Vadstena-Akademiens verksamhet. I år kanske mer än någonsin då experimentet som övergripande tema binder samman sommarens båda nyskrivna operor.

I *Årret* (fritt efter Bulgakovs *En hunds hjärta*) på Gamla teatern byter föryrgringsprofessorn Gudomlikov ut en byrackas organ mot en människas. I denna bisarra komedi om vetenskapens moraliska ansvar medverkar en mix av sångare – från elever vid Vadstena folkhögskola till sångare vid Folkoperan – allt enligt tanken att Vadstena-Akademiens ska vara den mötesplats där operarbetare med vitt skilda erfarenheter kan mötas och utvecklas tillsammans.

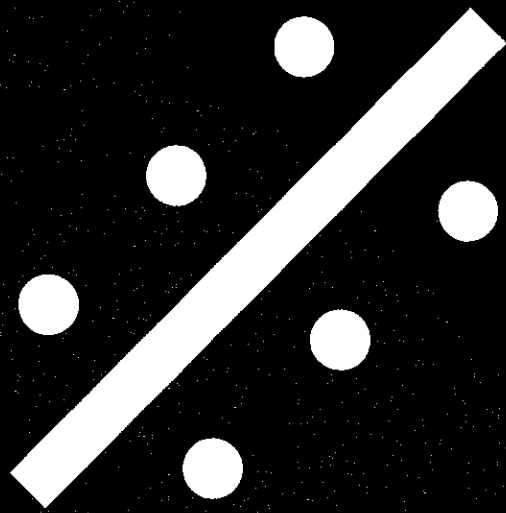
De senaste åren har Vadstena-Akademiens arbetat med introduktion av nya metoder för att presentera och uppföra opera för barn och unga vilket bland annat utmynnat i sommarens andra

experiment. Familjeföreställningen *Planeten Opus Opera* är en humoristisk äventyrsresa genom slottets salar till Operans värld. Där har härskaren Monotonius makten och Musikens urmoder måste befrias. Ramhandlingen blandas med interaktiva moment där publiken medverkar och delvis bestämmer handlingen.

**I ÅR ÄR DET 40 ÅR** sedan Ingrid Maria Rappe grundade Vadstena-Akademiens och jag ser med spänning fram emot nästa decennium. I december efterträdde Stina Westerberg Astrid Lande som vd och blev den tredje i raden kvinnliga administrativa ledare. Tillsammans med henne ser jag fram emot att ytterligare förankra och vidareutveckla det framgångsrecept som vuxit sig starkt genom Ingrid Maria Rappes och Astrid Landes samarbete med tidigare konstnärliga ledare: »utbildning, forskning och utveckling av operan som konstform«, men också att utveckla akademiens så att traditionen leder vidare framåt, till exempel genom att förnya och förstärka Vadstena-Akademiens pedagogiska profil. Experimentet fortsätter!



Nils Spangenberg, konstnärlig ledare



# ÄRRETT

OPERA FRITT EFTER MICHAIL BULGAKOV'S  
KORTROMAN "EN HUNDS HJÄRTA"

**Musik** Paula af Malmberg Ward

**Libretto** Kerstin Perski

**Dirigent** David Björkman

**Regi** Nils Spangenberg

**Scenografi/kostym** Marika Feinsilber

**Mask** Katrin Wahlberg

**Ljus- & ljudteknik** Petra Kiiskinen, Emma Jansson

## I rollerna

Mikael Axelsson – *Professor Gudomlikov*

Nikola Maticic – *Ivan Studentikov*

Catarina Lundgren – *Zina*

Henrik Holmberg – *Charles Granddanois Jyckov*

Balcarras Crafoord – *Sjvonder Sjvindlarov*

## Körroller\*

Karolina Blixt – *Nadja, journalist, hundröst, fotograf, kör*

Natalie Cevallos – *Desirée, journalist, kör*

Vivianne Holmberg – *Dolores, journalist, kör*

Jakob Lundqvist – *Desolée, hundröst, fotograf, kör*

Daniel Cardell – *Poliskommissarien, kör*

Josef Hamber – *Igor, hundröst, journalist, kör*

## Orkester

Majsan Dahling, musikalisk instuderare samt cembalo/dragspel

Lisa Fröberg, repetitör samt harmonium/dragspel

Elin Olsson, klarinetter

Hanna Eliasson, violin

Erik Lång, slagverk

Erik Ottosson, kontrabas

**Repetitör** James Duddle. **Regiassistent** Ellen Norlund. **Dekorkonstruktör, måleri** Clive Leaver.

**Måleriassistent** Frida Wernersson. **Scenkonsult** Martin Ljungberg. **Snickeri** Yiva Axén, Patrik Lundin,

Hanna Biberg. **Scenmästare** John Westerlund. **Scenteknik** Mattias Dahl. **Scenografiassistent/**

**rekvisita** Magdalena Ägren, Karin Jensen. **Kostymateljéchef/tillskärare** Susanna Holmqvist.

**Kostymassistent** Karin Victor. **Kostymateljé** Sofia Gregersen, Petra Johansson, Elin Gustafsson.

**Maskassistent** Cornelia Beskow. **Producent** Annica Sandh.

\*Kör- och mindre solistroller i samarbete med Vadstena Folkhögskola. Sveriges Radio P2 spelar in Äret 6 och 7 juli för att sända operan lördagen 17 juli kl 19.30.

Musik ur: Alla Pugacheva »Capitan« (Alla Pugacheva och Ingela Forsman), World Record Music 1985.

»Celeste Aida« (Verdi) framförd av John Vickers och Romoperans orkester under ledning av sir Georg Solti.

Föreställningens längd är ca 2 timmar och 15 minuter inklusive en paus med servering. Onummerade platser. Observera att rökning inte får förekomma i den historiska föreställningslokalen. Av hänsyn till artisterna och publiken är fotografering och bandupptagning från salongen inte tillåten. Glöm inte att stänga av mobiltelefonen!

# HANDLINGEN I ÄRRET

## AKT 1

### PROLOG

En ensam hund ylar mot snöstormen.

En herre dyker upp, får syn på hunden, matar den med en korvbit och tar sedan hunden med sig hem.

### SCEN 1

I professor Filip Gudomlikovs lägenhet. Professorns assistent, Ivan Studentikov, och professors hushållerska, Zina, väntar på professorn. Professorn anländer tillsammans med hunden. Middag serveras. Allt ifrån Sjvonder Sjvindlarovs fastighetsaffärer och den nya marknadsanpassningen till ätandets konst, diskuteras under middagen. Hunden tycker sig ha hamnat i paradiset.

### SCEN 2

Det ringer på dörren. Ivan rusar ut och kommer tillbaka med en frysäska. I rasande fart förbereds en operation. Hunden sövs.

### SCEN 3

Hunden opereras. Hans storhjärna och testiklar byts ut mot en människas för att professorn ska kunna bevisa sin hypotes att ett hundår kan bli lika långt som ett människoår. Flera gånger under operationen verkar hunden att vara död. Zina ber för hans liv.

### SCEN 4

Ivan Studentikov berättar för den samlade världspressen om resultatet av operationen. Inifrån lägenheten hörs konstiga ljud, och snart hörs hela begripliga meningar. Ivan inser att operationen har inneburit »Fullständigt förmänskligandel«

### SCEN 5

Professorn söker efter en förklaring till det som hänt. Zina klagar över »hundmänniskans«

framfart, journalisternas ständiga frågor samt alla dessa patienter som står i operationskön.

### SCEN 6

Professorn läxar upp »Odjuret« och ber honom särskilt hålla sig borta från Sjvonder Sjvindlarovs sentenser om konsumtionssamhällets väl-signelser »Odjuret« rapar upp. »Odjuret« försvarar sig med att han inte har bett om att få bli opererad. Han presenterar sitt nya namn *Charles Granddanois Jyckov* och kräver att bli registrerad som medborgare.

### SCEN 7

Sjvonder Sjvindlarov och hans kumpaner Nadja och Igor stövlrar in hos professorn. Sjvonder presenterar sin nya affärsidé:

»Hundoperationer på löpande band. Hundar till människor och människor till hundar.«

Tre damer som vill få sina hunder opererade till människor släpps in. Professorn sätter alla på plats med ett tal om alla de *ismer* som bara resulterat i blod och likhögar.

### SCEN 8

Ivan försöker muntra upp professorn som tycks ha ångrat operationen.

### SCEN 9

Jyckov kommer instormande med Zina i hämlarna. Han letar efter kattungen som snott hans kotlett. Katten rusar in i badrummet tätt följd av Jyckov. Professorn, Ivan och Zina försöker få upp dörren. De avbryts av en journalist och en fotograf. De tre damerna kommer tillbaka med en polis som fått nya testiklar och nu också vill ha ap-hormoner för att orka med sin nya enorma sexlust. Badrumsdörren flyger upp och ut kommer Jyckov som snart återigen får upp vittringen av katten.

## AKT 2

### SCEN 10

Under middagen tillrättavisas Jyckov av professorn och Ivan. Zina rycker in till Jyckovs försvar. Till professors förtret visar Jyckov fram en bok med titeln »Hur man effektiviserar sin verksamhet«. Ivan och Jyckov går iväg på cirkus.

### SCEN 11

Professorn försjunkar i dystra tankar. Zina pysslar om honom. De går och lägger sig.

### SCEN 12

Sjvonder, Nadja och Igor tar sig med Jyckovs hjälp in i lägenheten. Zina vaknar av oväsendet, kör ut Sjvonder med sällskap och ger Jyckov en avhyvling. Professorn vaknar och undrar vad som står på. Ivan upptäcker att hans lönekuvert saknas och Jyckov anklagar Zina för stölden. Zina får nog och lämnar huset. Jyckov plockar fram en stämningsansökan mot professorn för kränkning av djurens rättigheter. Skadeståndssumman ska delas mellan Jyckov och Sjvonder.

### SCEN 13

Ivan försöker ingjuta mod i professorn, som inser att han har gått för långt i sin jakt på vetenskaplig framgång. Professorn vill nu bara dö – som alla andra. Ivan och professorn inser att de måste rätta till sitt misstag.

### SCEN 14

Zina ger tecken till professorn att gömma sig för en grupp aggressiva patienter och journalister. De är rasande på professorn för hans svikna löften och för Jyckovs framfart. De försöker hitta professorn men lyckas inte och deras ilska vänds då mot Ivan. I sista sekunden lyckas Zina lura ut dem.

### SCEN 15

Jyckov träder in. Han berättar att han har fått arbete som kattstrypare. Professorn vill slänga ut Jyckov som då tar fram en pistol. Professorn och Ivan lyckas dock övermanna Jyckov och Ivan drar in honom i operationsrummet.

### SCEN 16

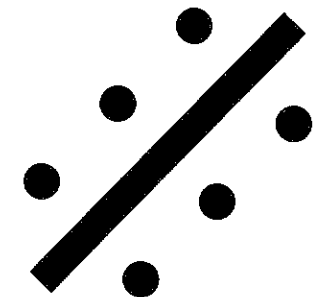
Zina rusar in och undrar vad som står på. Professorn drar sig tillbaka till operationsrummet. Zina lyssnar fylld av onda aningar. Ivan bränner upp Jyckovs journal. Zina ber en bön för deras förtappade själar.

### SCEN 17

Polisen, tätt följd av bland andra Sjvonder, Nadja och Igor kommer in för att arresterera professorn och Ivan. De anklagas för mord på människan Jyckov, som är anställd på »Sjvonders skinn och päls«. In i rummet hoppar då en varelse som visserligen liknar Jyckov, men som endast verkar förstå de enklaste kommandon. Professorn och Ivan föreläser belåtet om hjärnans mysterium.

### SCEN 18

Några veckor senare. Professorn arbetar koncentrerat. Hunden njuter av tillvaron. Det enda som stör honom är en enveten huvudvärk som inte vill släppa.



## FÄRGSTARK MUSIKALISK ACTION-OPERA

### Varför blev *En hunds hjärta* opera?

#### Marika Feinsilber, scenograf:

– Jag hade läst boken och sett den ryska filmatiseringen och blivit oerhört förtjust i historien. Rytmen i Bulgakovs språk, handlingen som kränger mellan högt och lågt med dramatiska vändningar... Jag tyckte att den var ett spännande underlag för musikedramatik och bad Nils läsa den.

#### Nils Spangenberg, regissör:

– Anledningen till att jag tänkte på idén är att historien är full av möjlig musikalisk action – den deckarbetonade intrigen, humorn och känslan av »hur ska det gå?«. Den är spännande och Bulgakov skapar sin alldeles egna fantastiska realism.

#### Marika:

– Idén realiserades i mötet med Paula och Kerstin.



#### Kerstin Perski, librettist:

– Förutom att jag lockades av tankestoffet blev jag genast förälskad i de färgstarka karaktärerna och såg möjligheten att ur dem, tillsammans med tonsättaren, skapa fullödiga, tragikomiska och gripande operaroller. Dessutom utgör Förvandlingen som är berättelsens kärna, från hund till människa, tillbaka till hund, ett oerhört tacksamt ämne för musikedramatik.

#### Paula af Malmborg Ward, tonsättare:

– När Kerstin ringde mig 1999 tyckte jag att projektet lät spännande, inte minst eftersom Bulgakovs karaktärer och händelser lämpar sig mycket väl för musik. Det finns en besatthet i rollfigurerna som ber om att ta musikalisk gestalt.

#### Nils:

Dessutom förs en viktig diskussion.

#### Paula:

– Vetenskapsmannens dilemma, om han är skyldig att ta ansvar för konsekvenserna av sin forskning eller inte, är brännande aktuell. Inte minst genom landvinningarna inom den medicinska forskningen. I Bulgakovs roman kämpar professorns solitära auktoritet mot bolsjevismen, i vår opera utgör ekonomismen och marknadskrafterna det yttre hotet mot hans integritet. I tider där pengar betyder makt och ära stängas vår professor med de eviga frågorna om livet, döden, moralen...

#### Kerstin:

– När jag läste *En hunds hjärta* slogs jag av flera saker: Trots att den skrevs 1925 i kommunisttidens Ryssland fanns det en kärna som jag upplevde som väldigt allmängiltig och mer aktuell än någonsin: Hur långt får vetenskapen gå i sin nyfikenhet och kunskapssträvan utan att ta ansvar för vilka gränser den överträder? I vår tid där man har löst människans genetiska kod, där kloning av djur redan görs och där kloning av människor snart är tekniskt genomförbar, är den frågan hetare än någonsin. Förr eller senare måste vi alla ta ställning till hur långt vi får gå.

– I denna fråga identifierar jag mig starkt med en »bulgakovsk« tanke som återkommer i många av hans verk (till exempel *De ödesdigra äggen*, *Mästaren och Margarita*). Tanken att det i varje tid finns människor och krafter som kan utnyttja

mänsklighetens tekniska och vetenskapliga landvinningar i eget syfte. Bulgakov kallade dessa krafter »demoner« och menade att de tar nya skepnader i varje tid. I tjugotalets Ryssland utgjordes de av sovjetstatens företrädare som hade ambitioner att skapa den nya människan. I vår egen samtid tycker jag mig se demonerna i ny gestalt och ville därför låta dem träda in på scenen. I *Årret* har därför Professorns antagonister fått helt nya skepnader och blivit företrädare för vår egen tids råa marknadskrafter och mediaaktörernas allt större roll i att beskriva verkligheten.



#### Beskriv musiken.

#### David Björkman, dirigent:

– *Årret* är en action-opera både musikaliskt och dramatiskt. Musiken är händelserik och kräver mycket av sångarna, både vad gäller omfång och precision. Den är full av referenser till annan musikedramatik, men bär ändå tveklöst Paulas prägel. Instrumentationen innehåller bland annat cembalo och dragspel och i de vokala instagen framhävs texten av hennes intrikata rytmer precis som i *Vill ni ha ett frostigt pären?*

#### Paula:

– Musiken är skriven för ett teaterkapell med cembalo på ena kanten och vibrafon på den andra, och växlar karaktär med gestalternas göromål och vändor. Det är tvåra kast mellan vildsint rytmik och långsamma koraler – allt för att få fram de sammansatta personerna i historien. På Vadstena Gamla teater, där en del av tonerna kommit till, har jag sett framför mig – och provat

– Zinas arga koloraturer, patienternas gråtfärdiga trestämmighet, den dova orgeltonen som beledsagar professorns mantra: Laboro ergo sum – jag arbetar alltså finns jag...

### För dig som dirigent, skiljer sig arbetssättet när du arbetar med ett nyskrivet verk från hur du arbetar med ett välkänt verk?

#### David:

– När jag får ett nyskrivet partitur i handen är det som en liten julafton eftersom jag inte har en aning om vad som ska hända när jag öppnar det. Även om det alltid är smått magiskt att studera ett av de stora symfoniska verken för första gången krävs det oerhört mycket mer tankearbete för att göra ny musik till sin egen. Sett ur en sångares perspektiv är det svårare att förbereda en ny opera än till exempel *Tosca* eller *Figaro* där man redan har tusen inspelningar att inspireras av. Dessutom tar det ofta rejält med tid innan nya toner och scenerier sätter sig i kroppen. Den stora belöningen för alla inblandade är att man, som jag nämnde, gör musiken till sin egen och involveras i den kreativa process som uppstår i förarbetet. Jag hoppas att även publiken upplever den där pirrande julaftonskänslan när de ser ett nytt musikedramatiskt verk. Den där stunden när man sitter som ett blankt pappersark och bara tar emot är verkligen magisk!

### Varför opera?

#### David:

– Oj oj, oj – det var en lätt fråga! Först och främst för att tanken på opera som ett allkonstverk är så tilltalande. Man har musik, dramatik, scenografi... Just att man bygger upp något under en längre period tillsammans med en regissör, som är en likvärdig arbetsledare, inom det andra arbetsområdet är helt underbart. För en dirigent är det också positivt att få göra ett verk så många gånger. Att opera kan vara allt från *Ringens* till *Årret* i omfång gör det inte mindre intressant.

### Beskriv processen från idé till opera.

Nils:

– För att en idé ska kunna utvecklas till en färdig opera krävs förstas först och främst pengar. Och för att kunna söka pengar måste man presentera ett genomarbetat koncept för projektet. Om ansökan beviljas, vidtar en lång process. Ja, i själva verket är det många olika processer som pågår parallellt under flera år. Det handlar om alltifrån librettoskrivande och komponerande till scenografibyggande, musikalisk instudering och sceniska repetitioner. Många kreativa människor är inblandade. Alla dessa människors olika viljor ska sammanfogas och resultatet av det gemensamma arbetet ska bli en föreställning som publiken ska uppleva som en helhet. Det är en inte alldeles enkel men oerhört intressant och spännande process

### Varför ser scenrummet ut som det gör?

Marika:

– För en scenograf är det roligt att få anknyta till en specifik plats och att få arbeta med vad man kallar platsens ande, eller platsens specifika förutsättningar. Vi såg Gamla teatern som professors klassiska och tidlösa värld. En annan aspekt är att jag formmässigt och arkitektoniskt ville anknyta till formspråket i publikrummet och tittade då särskilt på balustraderna. På Gamla teatern brukar man vanligtvis använda sig av »Drottningholmsmodellen» med fonder och kulisspar, men den här gången ville vi ha ett



FOTOGRAFIER FRÅN REPETITIONER: HANNA FJÄLLMAN  
BILDBEARBETNING: TOMAS JÖNSSON



väldigt konkret rum med dörrar som går att öppna och stänga och byggde därför upp tre väggar som bildar ett kubiskt rum på scenen.

### Vilken betydelse har spelplatsen för uppsättningen?

Nils:

– Gamla teaterns intimitet betyder mycket både för publik och medverkande. Kravet på total koncentration och närvaro stegras. Och för publikens del innebär intimiteten också en möjlighet att uppleva opera i närbild.

Paula:

– Vi har anpassat verket till Vadstena Gamla teaters speciella förutsättningar, och naturligtvis rensat en del i historien, bland annat för att ge plats åt musiken. Jag har arbetat mycket med ledmotiv som ett sätt att renodla karaktärerna och även om motiven/karaktärerna förändras känns tongångarna igen under spelets gång.

## MICHAEL BULGAKOV (1891–1940)

MICHAEL BULGAKOV föddes i Kiev 1891. Fadern var professor i teologi och släkten bestod till stor del av läkare, teologer och präster. Bulgakov studerade medicin i sin hemstad och tjänstgjorde bland annat som arméläkare i krig och under inbördeskrig innan han övergav läkarbanan för att pröva lyckan som författare i Moskva.

Mellan 1924 och 1927 publicerades en rad noveller och pjäser av Bulgakov, men hans kritik av det sovjetiska samhällssystemet gick inte hem hos makthavarna. *En hunds hjärta*, som skrevs 1925, ansågs opublicerbar och novellen *Morfin*, publicerad i en medicinsk tidskrift i december 1927, kom att bli det sista av Bulgakovs arbeten som gavs ut under hans livstid.

Kritikerna gick hårt åt honom och det blev ännu värre efter teateruppsättningen *Familjen Turbins dagar*. Pjäsen blev en publiksuccé, men följdes av ett massmedialt smutskastningskrig mot Bulgakov som ansågs vara anti-sovjetisk. Han fick allt svårare att bli publicerad och nekades jobb. Paradoxalt nog var *Familjen Turbins dagar* Stalins favoritpjäs och det ansågs vara anledningen till att Bulgakov överhuvudtaget kunde fortsätta skriva. Vid en genomsökning av Bulgakovs lägenhet 1926 konfiskerades hans dagbok och manuskriptet till *En hunds hjärta*.

Under den här perioden brände han flera manuskript, bland annat ett utkast till *Mästaren och Margarita*. »Spisen är min bästa förläggare. Den refuserar ingen, utan sväljer allt med samma muntra språkande», skrev han i ett brev till en av sina vänner.

I BÖRJAN AV 30-TALET skrev Bulgakov till Stalin och ansökte om att få emigrera. I stället för ett skriftligt svar ringde Stalin personligen och uppmanade Bulgakov att ansöka om arbete vid

Stanislavskijs Konstrnärliga teater. Några dagar senare fick han arbetet.

Bulgakovs förhållande till Stanislavskij var dock komplext. Han både beundrade och avskydde honom. Bulgakov skrev egna pjäser och dramatiserade bland annat klassiker som *Döda själar* och *Krig och fred* innan han sade upp sig och började på Bolsjojteatern där han bland annat skrev fyra operalibretton som aldrig blev spelade.

Trots att censuren gick hårt åt Bulgakov klarade han sig betydligt bättre än många av sina samtida som fängslades eller försvann. Hösten 1939 drabbades han av en svår njursjukdom. Han fortsatte in i det sista att skriva färdigt *Mästaren och Margarita*.

Han dog 1940. Först under 1980-talet kunde alla hans verk publiceras i sin helhet i Ryssland.



Michail Bulgakov, 1926 – vid tiden för tillkomsten av Familjen Turbins dagar.



FOTO: JOHAN WESTIN

**MIKAEL AXELSSON** basbaryton (gäst)

**Studier** Musikhögskolan i Stockholm, Operastudio 67, Operahögskolan i Stockholm. **Engagemang** Kungen i Heinrich Sutermeisters *Le Roi Bérengér* vid Södra teatern, *The Phantom of The Opera* på Oscarsteatern, *Carmen* på Norrlandsoperan, *Adriana Lecouvreur* på Ystadoperan, *Così fan tutte* på Regina Stockholms Operamathus, Gremin i *Eugen Onegin* vid festivalen i Spoleto 1998 och L-E Rosells *Illusionisten* på Komediteatern Gröna Lund 1998. En rad engagemang vid Folkoperan i Stockholm t.ex. *Carmen* (turné till bl.a. New York), *Kärleken till de tre apelsinerna*, *Marie Antoinette* (turné till Brighton, Lissabon och Köpenhamn), *Figaros bröllop*, *La Bohème*, *Rhenguldet* (även barnversionen), *Enleveringen ur Serailjen* (även på turné med Riksteatern), *Jeppe*, *Lucia di Lammermoor* och *Tosca*. Har medverkat i *Powder her face* vid Ystad operafestival, som *Dulcimar* i *Kärleksdrycken* vid Smålands Musik och Teater samt i Kgl. Operans *Pariserliv* 2001. Sjunger romans- och kyrkomusik. Har medverkat i radio och tv samt vid skivinspelningar. Vid Vadstena-Akademien: *Den gifte stackar'n* och *Hertig Magnus och sjöjungfrun*.



FOTO: LEIF HANSÉN

**BALCARRAS CRAFOORD**, baryton

Född 1968 i Stockholm. **Studier** Opera Course, Guildhall School of Music&Drama, London. Post Diploma Vocal Training, GSMD. Privata sångstudier hos professor Solwig Grippe, Stockholm. **Engagemang** Körengagemang under 1980- och 90-talet i bl.a. Operans Ungdomskör, Ystadoperan och Eric Ericsons Kammarkör. Kaftas i *Jesus Christ Superstar*. I GSMDs operascener: titelrollen i *Don Giovanni*, Bartolo i *Figaros Bröllop*, Golaud i *Pelléas et Mélisande*, Mountjoy i *Gloriana*, Giorgio i *I Puritani*, Grenvill i *La Traviata*, Prins Ivan i *Kasjtjje den Odödliga*, Marcello i *La Bohème*. Hela operaproduktioner på GSMD: Claudio i *Béatrice & Bénédicte*, Sykos i *Sånger*

på en bro, samt titelrollen i *Figaros Bröllop* (slutproduktion). **Stipendier** Riddarhuset, Anna Whitlocks Stipendiefond, Enblomska Fonden, Fonden Bror Ulrich och Josephine Dorphs Minne, Silk Street Bursary 2003, Worshipful Company of Innholders m.fl.



FOTO: MARIA LINDVALL STUDIO M

**HENRIK HOLMBERG**, tenor

Född 1973 i Västerås. **Studier** Kulturamas Konservatorielinje, Operastudio 67, Operahögskolan i Stockholm. **Engagemang/roller** Larmare i Sven-David Sandströms *Staden* på Kgl. Operan 1998. Emile Zola och Joseph i *Pariserliv* på Operan/Vasan. Ferrando i *Così fan tutte* på Opera på fortet i Karlskrona. På Operahögskolan bl.a. Soldaten i *Kejsaren av Atlantis*, Tom Rakewell i *Rucklarens väg*, Rodolfo i *La Bohème*, titelrollen i *Faust* och i sitt slutprojekt Kasper Flöjt i *En Midsommarnattsdröm* på Vasan 2003. Konsert- och oratoriesångare. Vid flera tillfällen tenorsolist med Sveriges Radios Symfoniorkester. Regiassistent åt Claes Fellbom i Anders Nilssons *Klassresan* på Operahögskolan 2003 samt åt Björn Melander i Lars-Åke Franke-Bloms *En Herrgårdssågen* på Värmlandsoperan 2004. **Stipendier** Kgl. Musikaliska Akademien, Nicolai Gedda, Stiftelsen den 25 juli, Mannheim Swartling, Familjen Gustaf Tobsons Stipendiefond, Aina Brundin & Rune Orrtegens stipendiestiftelse för unga operasångare, Confidencen.



FOTO: LIS LJUSNEFORS

**CATARINA LUNDGREN**, sopran

Född 1969 i Norrköping. **Studier** Sibelius Akademiens operautbildning i Helsingfors, musikerlinjen på musikhögskolan i Göteborg. Måstarkurser för bl.a. Montserrat Caballé, Alberto Zedda och Peter Berne. **Engagemang** Martha i *Spöket med trumman* vid Vadstena-Akademien 1997. Concepción i *Spanska timmen*, titelrollen i *Die Kluge*, Nella i *Gianni Schicchi* och Susanna i *Figaros bröllop* vid Sibelius Akademiens Kammaropera. Clotilde

i *Norma* på Södertäljeoperan. **Solistengagemang** *Förklädd Gud*, *Juloratoriet* och *Matteus-* och *Johannespassionen* och *Messias* samt liedrecitaer i Sverige och utomlands. Andra pris i sångtävlingen VOX UNICA i Finland 2000. **Stipendier** Konstnärnämnden, Kgl. Musikaliska akademien, Nordiska kulturfonden, Kulturfonden för Sverige och Finland, Magnus och Ingrid Allander.



**NIKOLA MATISIC**, tenor

Född 1972. **Studier** Adolf Fredriks musikklasser, Stockholms Musikgymnasium, Operastudio 67, Diplombildning Royal Academy of Music, London, Masterexamen, Koninklijk Conservatorium Opera Akademie, Den Haag. **Roller/engagemang** (som tenor, baryton fram till 1999) Albert Herring i *Albert Herring*, L'Arithmétique i *L'Enfant et les Sortilèges*, Don Ottavio i *Don Giovanni*, Scaramucio i *Ariadne auf Naxos* med Ungerska Nationaloperan, Horace i *La Colombe* med det holländska produktionsbolaget Opera Trionfo, Översteprästen i *Idomeneo* på Eton Classic Festival, Florestan Ducroquet i *Un Mari a la Porte*, Tjekalinskij i *Spader dam* på Göteborgsoperan m.m. Solist med Het Residencie Bachensembles i Holland, samt vid konserter runtom i Sverige. Medverkade senast på en skivinspelning av Elfrida Andrées »Svensk Måssa no 1«. **Stipendier** Kgl. Musikaliska akademien, Anders Sandrew Stiftelse, Antonia Axson Johnson m.fl.



**NATALIE CEVALLOS**, sopran

Född 1983 i Värnamo. **Studier** Kommunala musikskolan i Gislaved, Hvitfeldtskas musikgymnasium i Göteborg, Vadstena folkhögskolas specialinriktade sånglinje. **Engagemang** Solist vid en rad konserttillfällen. Tillsammans med pianisten Erik Österberg ska hon nu för tredje året i rad ha en rad konserter runt om i landet.



**KAROLINA BLIXT**, mezzosopran

Född 1975 i Stockholm. **Studier** Adolf Fredriks musikklasser, Vadstena folkhögskolas specialinriktade sånglinje. **Engagemang** Solist och korist vid flertalet konserter och evenemang, bl.a. vid Birgittajubileets invigning i Vadstena sommaren 2003. Operakorist i *Trubaduren* på Ystadoperan 2000, *Carmen* i Folkhögskolas operasoiré 2003 samt *Sextus* i *Scener ur Titus mildhet* 2004, båda på Vadstena Gamla teater. Solist vid romansmaraton i Stockholm 2004. Börjar i höst vid Operahögskolan i Stockholm.



**DANIEL CARDELL**, baryton

Född 1971. **Studier** för sångpedagog Monica Nellmark med Linköpings studentspex säsongen 1995. Lämnade hösten 2002 sitt arbete vid Ericsson för heltidssångstudier på Vadstena folkhögskolas specialinriktade sånglinje där han i våras avslutade andra året. **Engagemang** Korist i *Strändernas svall* vid Vadstena-Akademien 2001, ett antal karaktärer i amatöruppsättningar av bl.a. *Figaros bröllop*, *Così fan tutte*, *Trollflöjten* och *Don Giovanni* i operagruppen Figaro i Linköping 1996-2003.



**JOSEF HAMBER, baryton**

Född 1982 i Stockholm. **Studier** Adolf Fredriks musikklasser, Stockholms musikgymnasium, Dalarö folkhögskola, Vadstena folkhögskolas specialinriktade sånglinje. **Engagemang** Korist och solist i flera olika köror och vokalensembler i Stockholm, bl.a. The Purifive, en manskvintett främst inriktad på renässansmusik med vilka han år 2000 uruppförde *Kronos*, ett beställningsverk från Rikskonserter komponerat av Rolf Enström. Gav sommaren 2003 ett flertal egna romanskonsorter i Östergötland och Värmland. Bassolist i *Dixit Dominus* i St. Lars Kyrka 2002 och 2003. Börjar i höst vid Musikkonseratoriet i Köpenhamn.



FOTO: MATS JEPPSON

**VIVIANNE HOLMBERG, sopran**

Född i Skåne, Kristianstad, 1983. **Studier** Musikgymnasium på Hässleholms Tekniska skola i Skåne, privata sångstudier för sångpedagog Birgit Sundström i Lund, två år på Vadstena folkhögskolas specialinriktade sånglinje. I höst antagen till Konservatoriet i Birmingham. **Engagemang** Liesl von Trapp i *Sound of Music* på Kristianstads teater och Nöjesteatern i Malmö 2000/2001, en ensembleroll i *My fair lady* på Kristianstad teater 2001 och turnerade förra sommaren med Skånska operan som 1:a flicka (Erste Knabe) i *Trollflöjten*. **Stipendier** Kungliga musikhögskolans ungdomsstipendium, Rotary stipendier.



**JAKOB LUNDQVIST, tenor**

Född i Stockholm 1983. **Studier** Sollentuna musikklasser, Södra Latins yrkesmusikerlinje, Vadstena folkhögskolas specialinriktade sånglinje. **Engagemang** Äldste sonen von Trapp i *Sound of Music* på Göta Lejon i Stockholm 1998-97. Minioperan *Vinsten* på Vadstena folkhögskola (nyskrivet libretto till musik ur den klassiska repertoaren). Solist vid olika konserter.



FOTO: EWA K. ANDINSSON

**PAULA AF MALMBORG WARD, tonsättare**

Född 1962 i Stockholm. Första komposition "Liten melodi" 1969. Inledde sin musikerkarriär som 13-årig pianist i Christian Lindbergs dixieband. 11 års musikhögskolestudier, varav de sista 4 i komposition för Hans Gefors vid musikhögskolan i Malmö. Året är hennes femte genomkomponerade opera efter *Vill ni ha ett frostigt pöron?*, Vadstena-Akademien 2002, *Operation Kärleken*, Smålands Musik och Teater 2002, *Bombpartyt*, Göteborgsoperan 1998 och *ur Möss och Människor*, Stockholms Operafestival 1992. Har även skapat musikteaterföreställningarna *Skåpet* (Göteborgsoperan), *Vaellus* (Finska Nationaloperan) och *Ängel* (Norrlandsoperan) tillsammans med Bernt Höglund och Christina Lundström. I våras uppförde Filharmonikerna hennes *Sambal Dente*, beställd av P2 och uruppförd av Göteborgs Symfoniker. Efter sommaren börjar arbetet med ytterligare en P2-beställning, en radioopera för tre röster och orkester. **Stipendier** SKAP, Helge Ax:son Johnsons stiftelse, Kgl. Musikaliska akademien, Föreningen Svenska tonsättare m.fl. Se [www.upward.se](http://www.upward.se)



FOTO: KARL GABOR

**KERSTIN PERSKI, librettist**

Född 1960. **Studier** Dramaturgutbildning vid Dramatiska institutet. Dramatiker, librettist och författare. **Libretti** Helaftonsoperan *Vargen kommer* med musik av Hans Gefors (Malmö musikteater 1997, gästspel Kgl. Operan under Kulturhuvudstadsåret, SVT 1998, i tysk översättning vid Lubeckoperan 2003). Ny text till moderniserad version av *Glada Änkan* (Göteborgsoperan 1997-98, SVT 1998). Barnoperan *Sötskolan - en rysare* med musik av Karin Rehnqvist för Regionteatern Blekinge-Kronoberg och Musik i Kronoberg (Växjö 1999, i tysk översättning Mannheims Nationaltheater 2004). Ungdomsoperan *Operation Kärleken* med musik av Paula af Malmborg Ward på uppdrag av Smålands Musik och Teater (2002). Nyöversättning av *Enleveringen ur Seralfen* på Confidencen 2001. Barnoperan *Huvudsaken* med musik av Carin Bartosch för Vadstena-Akademien med beräknad premiär februari 2005. Helaftonsoperan *Skriftstolen* med musik av Niels Marthinsen för Jyske opera, med premiär februari 2005. **Pjäser** Samarbetade med Lars Rudolfsson och Orienteatern i flera uppsättningar, t.ex. *Ett drömspel* och *De vita korparna*. Skrev Slagg-skårvor ur 1900-talet för Dalateatern 2001, ungdomspjäsen *Red Hot Blues* för Regionteatern Blekinge-Kronoberg 2003, *Vi faller inte!* för Judiska teatern 2004. Arbetar nu med *När jorden sjunger*, ett orkesterdrama för barn med musik av Karin Rehnqvist, premiär i Örebro i oktober. Romandebuten *Glasdröven* utkom förra året på Starfalk förlag, [www.starfalk.se](http://www.starfalk.se)



FOTO: JAKOB LINDBERG

**DAVID BJÖRKMAN, dirigent**

Född 1973 i Skellefteå **Studier** Violinstudier vid Framnäs folkhögskola, professor Karl-Ove Mannbergs violinklass vid Göteborgs Musikhögskola, komposition för Peter Hansen, Dirigentutbildningen vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm för bl.a. Jorma Panula, Cecilia Rydinger

Alin och Esa-Pekka Salonen samt privata studier för Sixten Ehrling i New York. Kungliga Musikaliska Akademiens utlandsstipendium i dirigering 2002 och 2003. Sveriges representant vid Esa-Pekka Salonens masterclass i dirigering under Östersjöfestivalen 2003. Vinnare av Svenska Dirigentpriset 2004. Till hösten påbörjar han sina studier vid diplomutbildningen i dirigering. **Engagemang** Dirigerat bl.a. Västerås Sinfonietta, Musica Vitae, Norrköpings och Norrlandsoperans Symfoniorkestrar. Andre-dirigent i Janaceks *Jenufa* på Norrlandsoperan i våras. Framtida engagemang bl.a. med symfoniorkestrarna i Gävle och Helsingborg samt debut med Stockholms Sinfonietta. Undervisar också i dirigering. Vid Vadstena-Akademien: konsertmästare i *Tidströmmar - tre operor om oss* 2002. Konsertmästare vid Norrlandsoperan i Umeå 1997-2000, Violinist i Göteborgs Symfoniker och Göteborgsoperan 1993-97. Grundade Stockholms Stråksextekt som gjort flera inspelningar för Sveriges Radio och konserter runt om i Sverige. Studiomusiker, improvisationsmusiker, arrangör och dirigent vid radio- och skivprojekt. Se [www.davidbjorkman.se](http://www.davidbjorkman.se)



FOTO: HENRIK RAMBE

**NILS SPANGENBERG, regissör**

**Studier** Musikgymnasium, studier vid Musikvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet, Musikhögskolans sångsolistlinje och Teater- och operahögskolan i Göteborg. **Engagemang/roller** Anställdes som 20-åring i Kgl. Operans kör. 1981-88 verksam som sångare, producent, regiasistent och regissör vid dåvarande Stora Teatern i Göteborg. Har under flera somrar regisserat vid Vadstena-Akademien, samt arbetat vid Kgl. Operan, Drottningholms Slottsteater, Norrlandsoperan, Confidencen, Musikteatern i Värmland, Musik i Dalarna, Sveriges Television, Musik i Väst, Skansens sommaropera och Piteå kammar- och kyrkoopera. Frilansande regissör samt lärare på Operahögskolan i Stockholm sedan 1989. Har fört flera nyskrivna verk till uruppförande, bl.a. Carl Unander-Scharins *Toktursten* där han även var delaktig i libretto. Creative designer för Nobelbanken i Blå hallen 1995 och 1996. Konstnärlig ledare vid Vadstena-Akademien sedan september 2000.





**MARIKA FEINSILBER**, scenograf  
**Studier** Central School of Art and Design i London, DI i Stockholm samt vid den statliga scenografiutbildningen i Bratislava. **Engagemang** Scenografi och kostym till ett 60-tal uppsättningar. Anställd vid Upsala Stadsteater 1984-87 och har sedan dess frilansat. Har arbetat på stads- och regionteatrar runt om i landet (ofta med nyskriven dramatik) men även med fria grupper och med dansföreställningar. Har på senare år jobbat mycket med opera, t.ex. Vadstena-Akademiens *Toktursten* och *Bassiano*, Parkteaterns *Carmen* och *Dollys Beautyshop* för Sörmlands Musik och Teater. Har i år gjort kostym till musikal-*en Honk* på Upsala Stadsteater.



**KATRIN WAHLBERG**, maskör  
**Studier** Södra Latins Musiklinje, maskörolever på Stockholms stadsteater, IT- och mediautbildning. **Engagemang** Har skött maskeringen vid ett femtontal produktioner på Vadstena-Akademierna och varit anställd vid Musikteatern i Värmland, på Pistolteatern och på Fria Teatern. Maskör vid Stockholms stadsteater sedan 1989. Har arbetat på Kgl. Operan, Teaterhögskolan i Stockholm, Kronobergs läns-teater, Operahögskolan i Stockholm, Stockholms Barock-solister, Drottningholms slottsteater, *Kristina från Duve-måla* och med filmproduktioner samt filmperukmakeri.

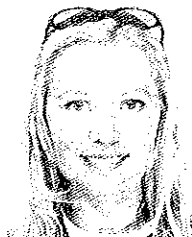


FOTO: LEIF HANSEN

**SUSANNA HOLMQVIST**, kostymateljéansvarig, tillskärare  
 Född 1965 i Stockholm. **Studier** Utbildad herrskräddare. Teaterkostymens historia på DI samt korsettsömnad. **Engagemang** Skapat kostymer åt bl.a. Sörmlands Musik och Teater och Komedigruppen i Vadstena samt guider-na vid Vadstena slotts kostymer och dräkter. Skräddare för *Così fan tutte* vid Västerås sinfonietta och bl.a. *Marie-Antoinette*, *La Traviata* och *Jeppes på berget* på Folkoperan. Skräddare till Dramatens produktioner 1999-2000, bl.a. *Cyrano* och *Spöksönanen*, samt till *Chess* på Cirkus 2001-2002. Tillskärare och ateljéchef på Sörmlands Musik och teaters uppsättning *Dollys beauty-shop* 2003. Chef för Vadstena-Akademiens kostymateljé sedan 1992. Bosatt i Vadstena där hon har eget skrädderi.



**MAJSAN DAHLING**, musikalisk instuderare  
 Född i Stockholm 1960. **Studier** Framnäs folkhögskola, Musikhögskolan i Piteå och repetitörslinjen vid Operahögskolan i Stockholm. **Engagemang** Instuderingslärare vid Operahögskolan i Stockholm sedan 1993 och frilansande ackompanjör. Har varit verksam vid Oscarsteatern, Ystadoperan och Confidencen. Medverkar regelbundet som ackompanjör på Reginateatern i Stockholm.

# De Aderton

Östgöta Enskilda Bank/Danske Bank

SAAB

BT Industries

Cloetta Fazer

Advokatfirman Delphi AB

EWAB Engineering

Expert Invest

Hallbeck & Partners

Innova Kontorsutveckling/Carl Lamm Partner

Intentia Sverige

KPMG

Orstadius

Pensionat Solgården

Specialfastigheter Sverige

Tekniska Verken i Linköping

TermoRegulator

Vadstena Klosterhotel

Östgöta Brandstodsbolag

Östgöta Correspondenten

De Aderton är ett informellt nätverk med syfte att ge Vadstena-Akademierna ett långsiktigt stöd. De Aderton vann Föreningen Kultur och Näringslivs pris för Bästa kultursponsring år 2000. Företagare som vill vara med är välkomna att kontakta Lars Jagerfelt, SAAB AB eller Harald Bengtsson, Östgöta Enskilda Bank/Danske Bank.

**KulturTeknik**  
 Show &  
 Teater Ljus

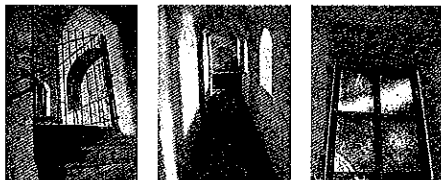
Vi valde  
**KulturTeknik**  
 som Ljusleverantör

013 - 10 18 00 — [www.kulturteknik.se](http://www.kulturteknik.se)

## SLOTTET – SVERIGES FÖRSTA OPERAHUS!

FINNS EN MER FULLÄNDAD SPELPLATS FÖR »EN ÄVENTYRSRESA TILL OPERANS VÄRLD« ÄN PLATSEN DÄR OPERA SPELADES FÖR FÖRSTA GÅNGEN I SVERIGE?

**EN ITALIENSK OPERATRUPP** inbjöds till Stockholm av Drottning Kristina – men innan de hunnit spela där flydde de från pesten som bröt ut i Vadstena spelades så opera – anno 1654. 450 år senare går vår äventyrsresa till planeten Opus Opera genom salar och skrymslen på slottet:



Förspelet ges i Stora Rikssalen, som inte visats för allmänheten på 100 år! Det är slottets största sal och Statens Fastighetsverks »hemliga rum«. I alla fönsternischer finns gestalter som ser ut som hämtade från nå'n opera...



I **Drabantsalen** sker resförberedelser (och servering i pausen). Där finns originalridån från Gamla teatern med »Bellman som Bacchus«, Vadstena-Akademiens symbol. En stenstod – en av »drabanterna«, slottets väktare – stod från början högt på slottets gavel. För att inte vittra har han fått »gå i pension« inne i slottet. Sifforna över dörrarna vittnar om den tid då man använde slottets salar som spannmålsförråd. I **Tavelrummet**, där raketfarkosten landat, fick gästerna troligen lägga av sig vapen innan audiens erhöles hos kungligheterna, som ända fram till 1716 bebodde slottet då och då.



**Bröllopssalen** har inte fått sitt namn för att Gustav Vasa firade sitt giftermål med Katarina Stenbock där (en skråna som närapå blev en »guidesanning«). Slottet grundades visserligen av Gustav Vasa 1545, men Bröllopssalens våningsplan fanns inte då. Det bröllopet hölls i en träbyggnad på borggården. Så frågan är om det har firats något bröllop i salen? Den vackra salen, som födde tanken att skapa Vadstena-Akademiens för 40 år sedan, är med sina knaggliga murar vår »white box« som varje år tar olika gestalt. I år förvandlas den till Operaplaneten.



Vi fortsätter in »bakom kulisserna«:

**Glorias rum**, kuliss- och gradångförrådet, fick namn efter en harpist. Harpan gick inte att släpa med sig mellan repetitionerna så landsarkivarien lät henne förvara den i »Vadstena-Akademiens första loge«, då fylld med böcker. Det fick stor betydelse för fortsatta klingande resultat att få »bakomutrymmen«. Från operaplanetens »Klangskog« går vi vidare in i **Sminklogen**, **Tekniklagret** och **Godegårdsrummet** (som fått namn efter gården taket hämtats från). I år är det vår **kostym- och scenografiateljé**. I **Förstugan** finns snidade dörrposter bevarade. Missa inte trapphusets ursprungliga »telefon«, ett kommunikationshål mellan översta våningen och **Herreköket** på första våningen dit beställningar ropades ner. I ett **förrådsrum** har Monotonius, operans grymme despot, stuvat undan en okynnig musikanter, sedan han fyllt Musikens Högborgs fängelse. Genom hälet i **Maskinerikammaren** (som man höjde och sänkte den dåvarande klaffbron från) hällde hans föregångare kokande olja över objudna gäster. Hälet mynnade då rakt ut i valvet på väg in på borggården (där lampan hänger idag). Denna rundvandring leder åter till Bröllopssalen.



FOTO: M. LANDE, C. WOLFF (STORA RIKSSALEN)



Följ med på en musikalisk äventyrsresa genom slottets salar till operans värld!

FOTO: M. LANDE

**Musik** Staffan Lundén-Welden

**Libretto/interaktivitet** Margot Lande

**Dirigent** Christina Hörnell

**Regi** Roger Westberg

**Scenografi/kostym** Carolina Wolff

**Ljus** Jörgen Jansson

**Mask** Robin Karlsson

6 sångare, 8 musiker, 20 personer bakom kulisserna. Se sid 38–41.

Premiär 31 juli 2004 på Vadstena slott.

**Musikaliskt programblad/dataspel** av Rebecka Jansson/Stina Jansson finns från 24 juli på [www.vadstena-akademien.org](http://www.vadstena-akademien.org)

**Trestegsraketen:**

I: Förspel med TV-inslag

II: Förberedelser och uppdrag på nätet

III: Föreställning där publiken får vara medskapande

OpOp! Hjälp Alfred! Rädda Musiken!

## VAD HAR HÄNT?

**Alfred**, 14 år från Jorden, söker efter sin försvunna pappa som flytt från vardag, stress och tristess till Operans värld. Men när Alfred tillsammans med bästa vännen **Didrik** kom till planeten Opus Opera, tyckte Alfred inte alls om att vara där – alla var otrevliga!

Didrik däremot stortrivdes och ville stanna och lära sig sjunga när Alfred drog tillbaka till Jorden. Det var strax efter att operaplanetens härskare **Monotonius** förbjöd all musik utom sin egen monotona melodi. Didrik ansluter sig till motståndsrörelsen G-klaven. Han vill bli hjätetenor. »Frihetens sånger ska glöda! Låt melodierna flöda!»



**Conny Thimander** – Alfred, även Operán; tenor

**David Johansson** – Didrik, även Operán; baryton

**Koloratura**, en ung operatös, blev i alla fall Alfreds vän. Hon är mycket operativ och lovar honom att försöka hitta hans pappa. »OpopopOK! Det gäller att tänka lite bara!»

**Mia Karlsson** – Koloratura; koloratursopran



**Cembalus**, Koloraturas husdjursackompanjör

**Gregor Bergman** – Cembalus; improvisationsmusiker



»Då. Nu. Se'n.  
Allt går igen  
– genom mig, Memorinan»

**Memorinan** är planetens levande informationscentral.

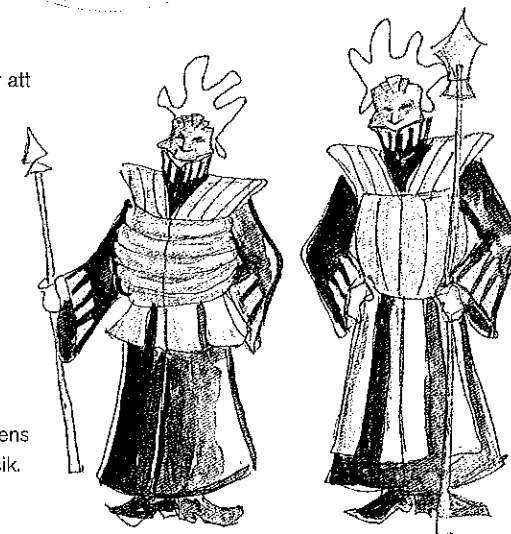
**Maria Sanner** – Memorinan, även Operán; alt



»Eländiga satar!  
Jag härskar och hatar skapande kaos!«  
**Monotonius**, härskaren, skyr inga medel för att få ordning och struktur på operaplaneten.

**Johan Hallsten** – Monotonius, även plastpappan Erik, Tritonus och Operán; basbaryton

»Pi-A-Nissssi-Mooo!  
Tacet, tacet, tacet... »PING!«  
**Tritonus** och **Tinnitus**, Monotonius hejdukar, vaktar Musikens Högborg och spårar förbjuden musik.





Christina Hörnell –  
Birgit Harmonia Lind; dirigent.

**Motståndsrörelsen G-klaven**  
Högkvarter: Tonrummet – en musikalisk  
frizon i skydd av Memorinan.

»Dags för Generalpaus!»  
Birgit Harmonia Lind är  
G-klavens ledare.



Karin Hansson – Kontrabas Staffan Lundén-Welden – Horn Ida Märta Rhen – Violin  
Malin Sommanö – Flöjt Ulf Strömqvist – Slagverk Beata Söderberg – Cello  
Johan Söderlund – Klarinett (Samtliga även Operåner; musiker)



**Musikens Urmoder,**

den kristallklara källan till all ny musik.

»Jag... tror... jag... dör... Nej – jag är säker!»

Anna Hanning – Musikens Urmoder, även Tinnitus,  
mamma Maria och Operån; sopran

»Än finns en oavslutad akt som måste komponeras!»

**BAKOM KULISSERNA**

**Musikalisk instuderare/  
repetitör**

Mattias Nilsson

**Regiassistent**

Marie Egnell

**Scenmästare/dekormåleri**

Mikael Lasses

**Ljustekniker**

Robert Carlsson

**Ljud-/scentekniker**

Lukas Andersson

**Scenografiassistent/  
scentekniker**

Emma Nilsson

**Scentekniker/statist**

Karin Bokvist

**Kostymateljéchef**

Susanna Holmqvist

**Modist**

Michaela Fey-Jurander

**Kostymateljé**

Elin Gustafsson

Frida Gustafsson

Petra Johansson

Catrin Thyrsson

Maria Walldén

**Maskassistent**

Matilda Murbäck

**Publikvärdar**

Klara och Freja Palerius

**Inspelningsteknik**

Christoffer Eitvik

Jonas Hermansson

**Producent**

Terese Lindström

**Foton i föreställningen:**

Folkoperans arkiv: Mats Ardröm,  
Claes Fellboom, Mikael Silkeberg.  
Kgl. Operans arkiv: Enar Merkel  
Rydberg. Ögat: Gunnar Landof  
Big Image systems

Kostymteckningar av Carolina Wolff  
med fotobearbetning av Stina Jansson  
och Rebecka Jansson.

# EN ÄVENTYRSOPERA OM EN VÄRLD DÄR MUSIKEN ÄR FÖRBJUDEN

*En familjeopera med interaktiva moment – vad är det?*

*Margot Lande, librettist/interaktiv dramaturg:*

– I *Planeten Opus Opera* vill vi pröva att låta publiken på flera olika sätt få vara medskapande – och hoppas att barn och vuxna genom deltagandet ska bli engagerade i berättelsen. En annan grundidé är att låta en ovan operapublik få chansen att möta musiken i förväg. Vi inbjuder till en äventyrsresa genom salarna på Vadstena slott, där man får utforska operans värld! Det har blivit en »trestegsraket«:

**I. Förspelen:** Publiken lotsas in i historien när de i förväg får möta fjortonårige Alfred och operatösen Koloratura. Hon visar ett sjunget TV-inslag – Operanytt – från operaplaneten och publiken får i uppdrag att hitta en lösenmelodi på internet för att kunna följa med och hjälpa till att befria Musiken – som fångats av härskaren Monotonius – och hitta Alfreds försvunna pappa (som flytt från jordisk vardag till operans värld).

**II. Förberedelserna på nätet:** Medan lösenmelodin hittas, får man en introduktion till opera och till just den här berättelsens rollkaraktärer. Deras musikaliska teman presenteras på ett lekfullt sätt. Det blir som ett *interaktivt programblad-dataspel* – med musik från föreställningen! Rebecka Jansson och Stina Janson som gått DI/KTH:s interaktiva mediautbildning arbetar med detta. Från och med 24 juli, veckan innan premiär, finns det på vår hemsida:

[www.vadstena-akademien.org](http://www.vadstena-akademien.org)

**III. Föreställningen:** Interaktiva moment – som den inledande planetresan, att spåra gömda instrument och att sjunga lösenmelodin – vävs in i ramhandlingen. Det finns också improviserade partier då publiken får bestämma vad som ska hända! Förre sommaren fick artisterna förberedande träning i operaimprovisation (enligt metoder för »Instant opera« från »Play it by Ear« i New York, som inspirerade till »Opera på studs«).

*Hur gör man när man skriver en opera – där musiken är förbjuden?*

*Staffan Lundén-Welden, tonsättare:*

– Monotonius har i operan förbjudit all musik utom sin monotona melodi. För mig har det varit en utmaning att hitta en bra Monotoni och ändå försöka variera den. Publiken ska uppleva att musiken är fångad men det måste skildras på ett fångslande sätt! Vi leker också med olika sätt att bryta monotonin, bl.a. med en lösenmelodi från Jorden som låser upp den och genom motståndsrörelsen G-klaven som har sitt högkvarter i Tonrummet, en musikalisk frizon...

*Christina Hörnell, dirigent:*

– Staffan har skapat ett monotont tema som är intressant i sig och återkommer i olika former – i vals eller med jazzkänsla osv. Staffans musikstil är annars väldigt melodios och humoristiskt underfundig med spännande rytmer och det tror jag att både barn och vuxna kommer att uppskatta! Eftersom det handlar om Operans värld leker vi i den här operan med en del citat från kända verk men Staffan har också skrivit i klassisk operaanda i olika stilar för olika karaktärer.

*»Operans värld«*

*– hur ser den ut och hur kommer man dit?*

*Carolina Wolff, scenograf:*

– Det har blivit många destinationer på vår operaresa! Vi tar med publiken på allt från en raketfärd till musikjakt bakom kulisserna i undan-gömda operaförråd, till ett hemligt tonrum och slutligen till Musikens Högberg och det pulserande Hjärtat där källan till allt nytt skapande finns. Med inspiration från operahistorien och världsrymden har vi sökt skapa en värld med dramatiska kontraster. Konstnärligt humoristiskt operakaos såväl som kraftfulla uttryck för maktfullkomlighet – men också ödslighet där hotande evig monoton kan råda...

*Vad handlar operan om?*

*Staffan Lundén-Welden, tonsättare:*

– Om kampen mellan den låsta strukturen och det fria skapandet. Kontentan blir att man behöver hitta en balans; i skapande kaos kan det behövas lite ordning. Monotonius – »en tonsättares alter ego« – flyr från jordiska bekymmer och krav till planeten Opus Opera för att få skapa fritt! Där råder ett sållsamt kaos. Musik i olika stilar och från olika ursprung lever sida vid sida. Det blir för mycket för Monotonius som börjar reformera sin nya värld med lagar för att få ordning på tillvaron. I sin nit går han för långt. Han förbjuder all fri musik och kontrollerar planeten med en Monotoni som alla måste rätta sig efter. Hans ordning och struktur stryper all kreativitet. Musiken som blivit fångad inne i Hjärtat måste befrias...  
*Hjärtan måste lyssna till vad som finns i hjärtat.*

*Roger Westberg, regissör:*

– Det finns två teman: att hjälpa till att befria Musiken och att hitta Alfreds pappa. Jag ser historien främst ur den lille killen Alfreds perspektiv. Han har en pappa som flytt från vardagen och är i en annan värld och när han väl hittar fram till honom är pappan besatt av sitt jobb... Han är inte längre den där pappan som Alfred saknat och längtat efter utan har blivit någon som Alfred inte alls vill ha som sin pappa – en riktig skurk. Även envåldshärskare kan ha en familj. Men Alfred får till slut pappan att lyssna och komma ner på jorden igen. Frågan är om det går att förlåta honom? Det är mötet mellan pappan och sonen som intresserar mig mest! Att Alfred har en dubbelgångare, en »skugga«, i pappans värld ställer förstås till det – och kan tolkas på många sätt...

*Margot Lande, librettist/interaktiv dramaturg:*

– Dubbelgångaren är ursprung till berättelsen! När man berättat så här mycket är det kanske svårt att tro att inspirationen kom från en sann historia i en artikel i Dagens Nyheter: Rubriken till artikeln om den riktige Alfred löd: »Det är jag som är Alfred!«

*Inspiration från en sann historia:*

Sexton år gammal kom Alfred från sitt land i Afrika till Sverige, för att han fått reda på att hans far fanns här. Fadern hade varit tvungen att fly hit av politiska skäl när Alfred var mycket liten. Först år efter faderns ankomst till Sverige hade han fått möjlighet att sända efter sitt barn... Men i Alfreds land var det så turbulent då, att den övriga stämningen hade splittrats – de visste inte ens var Alfred hade blivit av...

För att någon skulle få utnyttja möjligheten till ett »bättre liv« sändes istället Alfreds lars brors jämgamla barn till Sverige. Alfreds far folkbokförde sin brorson med namnet Alfred och fostrade honom som sin egen son. Fadern och brorsonen, som inte fått veta något om barnaväxlingen, blev förstas chockade när så en dubbelgångare – den ursprunglige Alfred – dök upp i Sverige och hävdade sin »rätt« till sitt namn, sin identitet och »det liv som borde ha varit hans«.

– Historien väckte frågor och ledde vidare till funderingar omkring flera olika existentiella teman i vår tid – om ursprung/identitet, familjeband, demokrati och makt. Till dessa teman kopplade ett antal ytterligare om musik: om musik som uttrycksfullt språk för känslor, om musiken som maktfaktor och om människans behov av musik. (Se frågeställningar på nästa sida) I musikdramat finns den sanna grundberättelsen om Alfred, hans dubbelgångare och den olycklige, politiskt aktive fadern delvis kvar. Men historien har fått en ny ram. Istället för att fly från Afrika till Sverige har Alfreds far en gång flytt från Jorden till planeten Opus Opera – där sång är det naturliga språket! Och så har pappan lyckats ta makten i sin nya värld, men själv »gått i maktfällan!« Jag hoppas att publiken ska få med sig en del av mina mer allvarsamma funderingar fast det hela har utvecklats till ett humoristiskt äventyr, där Alfred får hjälp av barnen i publiken att hitta sin pappa. Tillsammans måste de också hjälpa invånarna på planeten Opus Opera att befria Musikens urmoder!



## TEMAN

### ATT FILOSOFERA OCH KANSKE PRATA VIDARE OMKRING

#### Identitet/Ursprung

- Är man den man är? Eller blir man den man blir p g a det man gör?  
Eller kanske p g a det man får i livet?
- Kan man ha en dubbelgångare?
- Är det viktigt var man kommer ifrån? »Att äga två kulturer« – rikedom eller bara svårigheter?
- Grupptillhörighet. Rädsla för det annorlunda, främmande ... Vad får någon att lämna land och familj?

#### Familjeband

- Är blod tjockare än »adoptionspappersbläck«. Måste man älska sina föräldrar?
- Tycker man mindre om någon för att denne/a inte längre »hör till familjen«?
- Multipla lojaliteter MED »riktig förälder« MOT »plastdito«...  
eller tvärtom: MOT »genetisk förälder« och FÖR »bonusdito«.
- Klippa av – binda fast. (Att våga skapa bindningar fast nutidens krav på flexibilitet hela tiden hotar).
- Krav – fria tyglar (Att både vilja ha och inte vilja ha).

#### Berättande

- Behov att få berätta sitt eget livs historia. Att finnas. Lämna spår. Lyssna. Mötas.

#### Demokrati/Makt

- Varför får inte alla bo där de vill? Vem har makt? Har alla behov av makt? Vad ger behov av makt?
- Varför vill man bestämma över andra?  
Är det av rädsla/dåligt självförtroende som man måste hävda sig? Eller är det för att man vill kunna göra saker...?  
Varför korrumpierar makt? Hur blir man ond?

Till dessa teman har fogats ett antal ytterligare om MUSIK:

#### Musik som språk – uttrycksfullt!

- Musik & känslor. Hur hörs/låter:  
Glädje – skratt – bubblande musik, koloraturer i dur.  
Sorg – gråt – tungt i moll.  
Frustration – skrik – »hardcore«, dissonanser.  
Längtan – ? – blå musik, negro spirituals.  
Kärlek – dunk, dunk, dunk... – Grieg, *Jeg elsker Deg*.  
Rädsla – andhämtning – filmmusik; vad händer utan den?  
Ilska – skrik – Nattens drottning osv...

#### Musiken som maktfaktor

- Sammanlänkande och identitetsskapande för länder, generationer och andra grupper!
- Världsmusik och gränsoverskridande möten.
- Musik ger människor »tröst, mod och kraft!« och gör dem självständiga, fantasirika, glada och skapande
- = ett hot? Flera historiska exempel: Nazisternas musik- och konstmonopol och Talibanernas musikförbud.
- Människans behov av musik. Hur skulle det vara/kännas och vad skulle hända om det inte längre fanns MUSIK? Eller om det inte fick finnas olika sorters musik? Monotonins effekt.



**JOHAN HALLSTEN**, baryton

Född 1979 i Östersund. **Studier** Birka folkhögskola, Östersund, Birkagårdens folkhögskola, Stockholm, Kgl. Musikhögskolan, Stockholm. Börjar i höst fjärde året på Operahögskolan i Stockholm. **Engagemang/roller** Page i *Amahl*, Fiorello i *Barberaren* i *Sevilla*, Karlskrona. Snug the Joiner i *En midsommarnattsdröm* på Operan/Vasan. Dan Finkl i *Ruttna människor*, Teater Pero, Morbror i *Vill ni ha ett frostigt paron?* vid Vadstena-Akademien, *Don Giovanni*, Dalasinfoniettan. Morales i *Carmen*, Kgl Operan. Solist i oratorier och romanser. **Stipendier** Crafoord, Sigurd och Elsa Golje, Helge Ax:son Johnson.



FOTO: ANNA CLARÉN

**ANNA HANNING**, sopran

Född 1970 i Östersund. **Studier** Framnäs folkhögskola, Musikhögskolan i Piteå, Birmingham Conservatoire England, Musikhögskolan i Göteborg. **Engagemang** Titellrollen i *Cirkusprinsessan* vid Gävle teater 2004. Korist i *Manon Lescaut*, *Karmelitsysterna*, *Aida* vid Göteborgsoperan 2001-02. Första damen i *Trollflöjten* med Jönköpings sinfonietta i Värnamo 2000. Har bl.a. gjort Grevinnan i *Figaros bröllop* vid Birmingham Conservatoire. Solist vid musikfestivalen i Swaledale i juni i år. Sjöng Bess parti i *Porgy och Bess* med Sandvikens Symfoniorkester på konsertturné i Provence 2000. Nattens Drottning parti ur *Trollflöjten* på konsert med Göteborgs Brass 2001. Sopransolist i bl.a. *Carmina Burana* och Mendelsohns *Lobtesang* i Gävle konserthus. *Messias* med Stockholms Barockorkester, *Förklädd Gud* med Mikaelssymfonikerna, Vivaldis *Gloria* i Coventry, Mozarts *Requiem* i Gävle, *h-mollmässan* i Linköpings Domkyrka. **Stipendier** Anders Sandrews Stiftelse, Peterson-Bergers stiftelse, Bucanfondens kulturpris, SE-banken Göteborgs stora sångstipendium, Gunvor Göransson kulturstiftelse, Bifrostbågen Stockholm, Sigurd och Elsa Golje, Helge Ax:son Johnson.



FOTO: LARS OLSSON

**DAVID JOHANSSON**, baryton

Född 1976 i Aneby, Småland. **Studier** Musiklinjen vid Skara Stifts folkhögskola, Sånglinje vid Vadstena Folkhögskola, Musikerutbildningen vid Musikhögskolan i Malmö. Avslutade sin utbildning på Opera-Akademiet vid den Kongelige Teater i Köpenhamn i juni. **Engagemang/roller** Malatesta i *Don Pasquale*, Eisenstein i *Federmaus*, Greven i *Figaros bröllop*, Junius i *Rape of Lucretia*, Hamlet, Silvio i *Pagliacci* vid Opera-akademiet. Debuterade hösten 2002 på Kongelige Teater i Köpenhamn med en mindre roll i *Billy Budd*. Sjöng där Demetrius i *A Midsommernight's Dream* i januari i år. Deltog sommaren 2001 och 2002 i musikfestspelen i Aix-en-Provence, som sångare i Académie Européenne de Musique. Konserter sångare och har bl.a. sjungit *Carmina Burana*, Arvo Pärts *Passio*, Mozarts *Kröningsmässan* och *Requiem*. Sjöng i februari Aeneas i en konsertversion av *Dido and Aeneas* tillsammans med Concerto Copenhagen och Lars-Ulrik Mortensen. Gör i höst Greven i *Figaros bröllop* på teater Rialto i Köpenhamn. **Stipendier** Sigurd och Elsa Golje, Helge Ax:son Johnson.



**MIA KARLSSON**, sopran

Född 1978 i Borås. **Studier** Ingesunds Musikhögskola (musiklärare och sångpedagog), Operastudio 67. Har precis avslutat andra året vid Operahögskolan i Stockholm. **Engagemang/roller** Tzeitel i *Spelman på Taket* på Ingesunds Musikhögskola, Carolina i *Hemliga Åkten-skapet*, Flora i *Turn of the Screw* och Sophie i *Werther* på Operastudio 67. På Operahögskolan har hon arbetat med roller som Stellidaura i *Stellidaura*, Susanna i *Figaros Bröllop*, Marzellina i *Fidelio* och Adina i *Kärleksdrycken*. Solist vid en rad konserter. **Stipendier** Kgl. Musikaliska Akademien, Joel Berglunds minnesfond, Makarna Lindqvists Donation, Sigurd och Elsa Golje, Helge Ax:son Johnson.



FOTO: PETER KNUTSON

**MARIA SANNER, alt**

Född 1977 i Täby. **Studier** Musikkonservatoriet i Falun, grundutbildning samt solistdiplom vid Kgl. Musikhögskolan i Stockholm. **Engagemang** Konsertsolist, bl.a. i de stora kyrkomusikaliska verken av Bach, Händel m.fl. Har framträtt i Örebro konserthus, i Tonhalle Zürich och som solist med Eric Ericsons Kammarkör i Sverige, USA och Tyskland i verk av bl.a. Sofia Gubaidulina (Konserthusets tonsättarfestival 2000) och Bach. Har också framträtt i Berwaldhallen med Sveriges Radios Symfoniorkester och Radiokören i konserter direktsända i P2 (Händels *Dixit Dominus* och *Den heliga natten*), i Stockholms Konserthus med Alan Gilbert och Kgl. Filharmonikerna. Medverkade i *Byrgitta* vid Vadstena-Akademien 2003. Har medverkat i skivinspelningar av *Juloratoriet* och Badings *Maria*. Gjorde i våras bl.a. *Messias* med Roy Goodman och Svenska Kammarorkestern i Örebro samt gav sin diplomkonsert i Stockholms Konserthus med Kgl. Filharmonikerna. Det kommande året väntar bl.a. en turné i Sverige med Eric Ericsons Kammarkör som solist i *h-mollmässan* och ett samarbete med Bachkören och Mats Nilsson. **Stipendier** Alfvénstiftelsen, Kgl. Musikaliska Akademien, Täby kultur-stipendium, Frimurarorden, Anders Sandrews Stiftelse, Kgl. Musikhögskolans stora stipendium, Greta Perssons stiftelse, Crafoord, Magnus Vahlquist, Christina Nilsson, Sigurd och Elsa Golje, Helge Ax:son Johnson.



FOTO: EMIL FRODLUND

**CONNY THIMANDER, tenor**

Född 1979 **Studier** Södra Latins musikgymnasium samt Vadstena Folkhögskolas specialsånglinje. **Engagemang** Operadebut som Alindo i Vadstena-Akademins uppsättning av *Bassiano* 2001. Tamino i *Trollflöjten* i Botaniska trädgården i Uppsala 2002 och huvudrollen i Gunnar Edanders *Den örnböse sångaren* vid Värmlandsoperan 2003. Medverkar i sommar som en av sex sångare ur vokalensemblen Siryn vid uruppförandet av operan *Un dragone in gabbia* av Giulio Castagnoli på Torinooperan.

Sjunger sedan 2001 i Radiokören, ofta även som solist. **Stipendier** Crafoord, Sigurd och Elsa Golje, Helge Ax:son Johnson.

**GREGOR BERGMAN**

Född 1967. **Studier** Pianopedagoglinjen på Kgl. Musikhögskolan i Stockholm 1996–2000. **Engagemang** Sedan 1999 verksam som improvisationsteatermusiker och lärare vid Stockholms Improvisationsteater. Arbetade hösten 2003 med Stina Ancker som improvisationspianist och lärare i improvisation vid Operahögskolan i Stockholm. **Stipendier** Sigurd och Elsa Golje, Helge Ax:son Johnson.

**STAFFAN LUNDÉN-WELDEN, tonsättare**

Född 1964. **Studier** Valthorn för Fröjdis Re-Vekre 1994–96, Musikerlinjen/valthorn 1985–90, Musikhögskolan i Stockholm för E. Jansson, W. Schanberg och B. Belfrage, Kompositions/arrangörslinjen Musikhögskolan i Stockholm 1984 (avbröts p.g.a. valthornstudier). **Kompositioner** Verk beställda och framförda av: John Bauer Brass 2002, Jönköpings Länsmusik samt Smålands Musik och Teater: *Myllingen – teatermusik* (stråkar) 2001, *Hayd'n-seek* (orkester), *Songs from a new world* (stråkar, slagverk och brasskvintett) 2000, *Vallvisa* (stråkar, slagverk och brasskvintett) 1999, *Ballerina och Drakfröken*: musiksaga beställd och framförd av Stockholms Spårvägsmans musikkår 1989, bearbetad version för Länsmusiken på Gotland 1998, *Concertino för valthorn och orkester* 1997 framförd under turné med Sundsvalls Kammarorkester. **Arrangeringsarbeten** (sedan 1984): bl.a. barnvisor för Kgl. Filharmonikerna, stycken till Stockholms Läns Blåsarorkester och till Jönköpings Länsmusik, sång av Vladimir Vysotskij för skivinspelning med Jon Denman, stycken för tubaisten Öysten Baadsvik. **Engagemang** Fast anställd som musiker/valthornist vid Stockholms Läns Blåsarorkester. Varierande frilansuppdrag och solokonserter i olika orkestrar och kyrkor

lex. Jönköpings Sinfonietta (stämledare), Sundsvalls Kammarorkester, Radiosymfonikerna, Länsmusiken Gotland, Oscarsteatern, Högalidskyrkan och Tyresö ka. Har tidigare medverkat vid Vadstena-Akademien som hornist i *Hertig Magnus och sjöjungfrun*. Staffan skriver med *Planeten Opus Opera* sin första opera.

**MARGOT LANDE, librettist/interaktiv dramaturg/inspelningsproducent**

Född 1967 i Stockholm. **Studier** Dramatiska Institutets TV-producentutbildning. Fortbildning: AVID-redigering (FM Jordan), Bildmanus (DI/SVT), Manus för interaktiva media (Gotlands Högskola/DI), Interactive scriptwriting (La Femis i Paris). Engelska, teater-/musikvetenskap, barn-/ungdomspsykologi (Stockholms universitet). Ledarskap/organisation (Mithögskolan). Teater-/jazz&pop-sånglinjer (Kulturama). Kurser: Forumteater Byréus-Hagen, Stockholms Improvisationsteater, R. Långbacka, K. Johnstone. Regiassistent till T. Lillieqvist, R. Looft, Å. Melldahl, N. Spangenberg och L. Mariani. **Engagemang** Har med Pontus Plaenge: grundat Teater Martus – som varje sommar spelar Shakespeare på Gråsgården i Vadstena, regisserat *Romeo och Juliet*, bearbetat *Mycket väsen för ingenting* samt gjort en ny översättning av Shakespeares *All's well that ends well – Slutet gott! Allting gott?* Har skrivit artiklar för Musikdramatik/Opera, bl.a. om barnopera i Sverige och om det europeiska nätverket Reseo (Education Departments in Opera Houses). Deltar i Reseo för Vadstena-Akademien sedan år 2000 i arbete med »Teaching modules« och »Artist training«. Undervisar i improvisation. Har arbetat för en rad studieförbund/fria grupper. Hennes arrangemang »Opera på studs med workshops« görs för skolor och företag (bl.a. Termo-Regulator, SAAB). Anställd vid Vadstena-Akademien där hon bl.a. varit programredaktör, översättare, inspicient, inspelningsansvarig och producent samt projektleddare för bl.a. SVT-seminariet »Från scen till ruta« och »Osherprojektet« på Vadstena Gamla Teater: fiberoptisk ljusinstallation/digitalt återskapande av scenbilder. Arbetar nu med »Riksbankens Jubileumsfondsprojektet: att tillgängliggöra och bevara det unika notarkivet, med CD-utgåva, samt med satsningen på »Interaktiv opera för barn och unga«; med bl.a. internationella seminarier om operaintroduktion och operaimprovisation 2003 och en tonårsopera med studiematerial för skolor som ska ges i regionen 2005. **Stipendier** Helge Ax:son Johnson, Östgöta Gille, Magnus och Ingrid Allander, Vadstena-Akademins Vänner.

**CHRISTINA HÖRNELL, dirigent**

**Studier** Utbildad vid Musikhögskolan i Stockholm i kyrkomusikklassen och dirigentklassen under bl.a. Eric Ericson och Kjell Ingebretsen. **Engagemang** Kormästare vid Kungliga Operan, Stockholm sedan 1994. Hon sjöng under många år i bl.a. Eric Ericsons Kammarkör och är återkommande lärare vid dirigent- och kyrkmusikutbildningar i såväl Sverige som utomlands. Hon har även dirigentuppdrag hos Radiokören, Dalasinfonietten m.fl. Sedan 1991 är hon Akademiska körens dirigent. Tilldelades 1994 Johannes Norrby's medalj för sina insatser inom svenskt körliv.



FOTO: ANNA LINDKVIST

**ROGER WESTBERG, regissör**

Född 1959 i Uppsala **Studier** Skara Skolscen 1975–76, Mimlinjen på Danshögskolan 1977–80, Improvisationsträning för K. Johnstone, Clown för Ph. Gaulier i Paris, Commedia dell'arte för C. Boso i Barcelona, fäktning, karate och akrobatik. **Engagemang** Bildade 1983 med Peter Engkvist Teater Pero, som de tillsammans var konstnärliga ledare för i 12 år. 1993 fick Teater Pero regeringens barn- och ungdomsteaterpris. Har sedan 1995 frilansat som skådespelare, bl.a. på Klara Soppsteater, i Peter Oscarssons 6-timmars-epos *Den stora vreden*. Enmansföreställningen *Hamlet – en stand up*, har spelats 13 år och varit på turné i sju länder. Mottog pris som bästa skådespelare på teaterfestivalen i Kairo 1995. Fick Nöjesguidens pris som bästa skådespelare 1993. Var kompisen Rogga i SVT:s Björnes magasin och hade ett eget morgonprogram *Gomorron med Rogga*. Turnerade med *Rallar-pjäsen*, Inlandsbanan 2001, med Riksteatern i *Stenar i fickan* 2002 och har under 2003 spelat William Shakespeares samlade verk (förkortat), regisserat *Gilgamesh* på Teater 3, skrivit/regisserat/spelat i *Snigel Blå* samt översatt och spelat i *Världens bästa böcker* (förkortade). I augusti 2004, direkt efter att ha regisserat *Planeten Opus Opera* i Vadstena, ska han spela *Hamlet – en stand up* på engelska i Edinburgh.



**CAROLINA WOLFF**, scenograf

Född 1974 i Vadstena. **Studier** Konst- och drama utbildning vid Blekinge läns folkhögskola. Scenografikursen vid Spelgästerna, Stockholm. Fil. kand i musikkvetenskap, Stockholms universitet samt universitetsstudier i dramatik, litteraturstudier, kulturstudier och projektledning. Scenografiutbildning vid Motley Theatre design Course, London. **Engagemang** Scenografiassistent vid Vadstena-Akademien under sju säsonger. Scenograf för olika fria grupper i Stockholm samt rekvisitörs- och scenografuppdrag vid Unga Klara och Parkteatern vid Stockholms stadsteater. Kostymdesign till *Bubbel trubbel* vid Maximteatern, samt scenografi och kostym till examensproduktionen *Våren vaknar* vid Malmö teaterhögskola i regi av Tobias Theorell. Manus och projektledning till dokumentärfilmen *En öppen hand* för SVT. **Stipendier** Sigurd och Elsa Gölje, Stina och Erik Lundbergs stiftelse (Kgl. Musikaliska Akademien), Vadstena-Akademien vännar, Magnus Allander.



FOTO: LEIF HALLBERG

**ROBIN KARLSSON**, maskör

Född 1961 i Norrköping. **Engagemang** Har arbetat som maskdesigner vid de flesta av Sveriges scener i föreställningar som bl.a. *Fantomen på Operan*, Oscars teatern, Offenbachs *Rövarena*, *Into the Woods* och Puccinis *Tosca* vid Norrlands Operan. Även verksam som kostymdesigner och regissör, med ett flertal uppsättningar för Arbisteatern i Norrköping, bl.a. *Evita*, *Glada Ankan* och *Aspects of Love*. Medverkar i sommar vid Vadstena-Akademien för sjuttonde gången.



**REBECCA JANSSON**,

interaktivitet, multimedia, pedagogik  
Född 1973. **Studier** Utbildad i interaktiva medier vid Dramatiska Institutet. Har akademisk bakgrund inom humaniora från Uppsala universitet och datautbildning från Kgl. Tekniska högskolan. **Projekt/Erfarenhet** Har särskilt intresserat sig för datorers användarvänlighet och arbetat som system-utvecklare. Hon intresserar sig även för improvisationsteater och barnlitteratur. **Stipendium** Gertrude och Ivar Philipson.

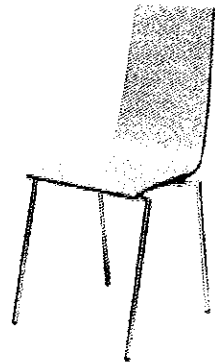


**STINA JANSON**, interaktivitet, multimedia, pedagogik

Född 1975 i Linköping. **Studier** Interaktiva Medier – estetik och gestaltning vid DI, Multimedia: Pedagogik – Teknik vid Stockholms Universitet, Informatik och pedagogik vid Linköpings universitet, Franska vid Perpignan. Deltog aug 2002 i forskarskolan NIRES 6: »Designing expression in interactive spaces». **Projekt/Erfarenhet** Frilansare sedan 2001 med interaktiv media och har bl.a. gjort SVT:s barnprogram *Karamellis hemsida*, spel och animering, skrivit en utvärdering av tre norska läromedelssajter på uppdrag av Pedagogiska institutionen/Norges universitet. Har arbetat som gränssnittsdesigner: användbarhet, form och animation på webben (Context Development Group), och som multimedieproducent för webbaserade utbildningar på KWorld. Har utvecklat koncept för rumsligt interaktivt lärande, bl.a. »Mods», 2002, en installation tänkt att introducera modernismen inom konsten för ungdomar i gymnasieåldern. Särskilt intresserad av arbete med barn och ungdomar; interaktivitet och kommunikation. Har gått flera improvisationsteaterkurser. **Stipendium** Gertrude och Ivar Philipson.

## VADSTENA-AKADEMIENS VÄNNER

**FÖRENINGEN** Vadstena-Akademien Vänner har omkring 550 medlemmar. Vänföreningens stöd och entusiasm betyder mycket för Vadstena-Akademien och har i hög grad medverkat till dess utveckling. Ordförande är ambassadör Magnus Vahlquist. Vänföreningens medlemmar får information om årets uppsättningar först av alla och årsmötet (som i år äger rum den 10 juli) har blivit ett efterlängtat arrangemang. Då lyssnar man till några av de medverkande som berättar om arbetet bakom föreställningarna, man äter en måltid och ser sedan gemensamt en föreställning.



**Köp en stoll**

Slå dig ned och njut av Vadstena-Akademien och de unga artisternas nyskapande och spännande scenkonst! Nu sitter du dessutom bekvämt i Bröllopsalen på Vadstena slott som utrustats med salongsstolar tillverkade av Källemo. Stolen har tack vare tidlös design och ergonomiskt utförande belönats med Sveriges Arkitekters

utmärkelse »Guldstolen 2002«. Du kan stödja Vadstena-Akademien genom att »köpa« din egen stol för 1500 kr och får då ditt namn ingraverat på stolens ryggstöd.

Vi kan inte garantera att man får sitta på just sin egen stol under föreställningen, men personer runt omkring ser ditt namn på ryggstödet framför och vet att du stöder Vadstena-Akademien och den unga operakonsten!

**Hur gör man?**

Kontakta Vänföreningens kassör Christer Casell via e-post till 0143.14122@telia.com eller hämta en blankett vid ingången till någon av våra föreställningar.

**Ny jubileumsbok**

*40 år med Vadstena-Akademien*. I en bok som journalisten Susanne Hasselqvist skrivit på uppdrag av Vadstena-Akademien Vänner finns bilder, intervjuer och verksamhetsförteckning med alla medverkande de senaste 10 åren. Boken kostar 200 kronor och kan köpas i samband med föreställningarna eller beställas genom vänföreningen (se ovan).

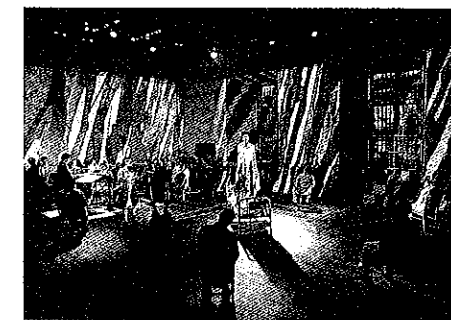


FOTO: SUSANNE GUSTAFSSON/REDACTA

Vadstena-Akademien valde  
Signmaster som skyltleverantör





## MÖJLIGHETERNAS SCEN INVIGD



**DEN 12 JUNI INVIGDES** Vadstena slotts nya borggårdsscenen. Drygt 700 personer var trots hot om dåligt väder på plats. Men landshövdingen kunde klippa band till strålände sol och tonerna av Hannu Koivulas nykomponerade fanfar, framförd av Östgöta Blåsarsymfonikers brassektion.

Under ceremonin överlämnade Vadstena-Akademiens Vänförening en ny bok som gåva till jubilarerna. Boken skildrar de senaste tio åren av Akademiens verksamhet och är en uppföljare till 30-årsjubileumsboken. Under invigningen avtackades också förra vd:n Astrid Lande som nu går i pension efter 35 år i Akademiens tjänst.



– Utan Astrids energi, envishet och kunskap, både i musik och administration, hade vi inte stått på denna scen i dag, sade Björn Eriksson, ordförande i Vadstena-Akademiens Vänförening och tillade: Med vår nya scen tar vi nu vind i seglen och satsar på att vara Norra Europas ledande operascen 2010!

**PÅ KVÄLLEN HÖLLS** en stjärnspäckad konsert med Norrköpings Symfoniorkester och gästande före detta Vadstena-Akademiister. Över 1 200 personer kom och njöt av den nya scenen och konserten som innehöll många »operahits».



*Kvällens konferencier, Torbjörn Lilleqvist (konstnärlig ledare 1982–85), gjorde sin Vadstena-debut 1967 och kommer alltid tillbaka – till publikens stora förtjusning.*



*Opera på studs: Tre sångare och en improvisationsmusiker bjöd på en operalek utanför Leksaksmuseet där publiken fick vara med och bestämma handlingen. I sommar medverkar de i Planeten Opus Opera på Vadstena slott.*



*Vid kvällens operagala förgylldes scenen av operastjärnor som en gång gjorde sina första framträdanden i Vadstena.*

FOTO: M. LANDE, C. ROMSON (OPERA PÅ STUDS)

## TACK!

### FONDER OCH STIPENDIEGIVARE SOM STÖDER VADSTENA-AKADEMIEN

Gertrude och Ivar Philipssons stiftelse, Stiftelsen framtidens kultur, Statens kulturråds tonsättarstöd, Sveriges författarfonds dramatikerstöd, Knut och Alice Wallenbergs stiftelse, The Barbro Osher Pro Suecia Foundation, Crafoordska stiftelsen, Stiftelsen Sigurd och Elsa Goljes Minne, Helge Ax:son Johnsons stiftelse, Ulla Avefalks stipendium, Inge-Britt Gustafsons stipendium, Marit Cronstedt, Malin Wählstrands donationer hos Vadstena-Akademiens Vänförening, Ingrid och Magnus Allanders stipendiefond, Gerhard Bonas stipendium, Magnus Vahlquists stipendier, Märta Christina Vahlquists stipendier, Föreningen Vadstena-Akademiens Vänner stipendium till grundaren Ingrid Maria Rappes minne.

### VADSTENA-AKADEMIENS OFFENTLIGA ANSLAGSGIVARE

Riksdagens kulturrådsstyrelse/Kulturdepartementet/Statens kulturråd, Östergötlands läns landsting/Regionförbundet Östsam och Vadstena Kommun.

### SPONSORSGRUPPEN DE ADERTON

#### TACK OCKSÅ TILL

Kungliga Operan, Martin Ljungberg, Inger Mattsson, Helena Iggander, Lars-Göran Ehn, Operahögskolan i Stockholm, Norrköpings Symfoniorkester, Östgöta Blåsarsymfoniker, Operaverkstan i Malmö, Vadstena folkhögskola, Vadstena Turistbyrå, Vadstena Kulturcentrum, Tomas Jönsson, Christer Häll på Skeninge Boktryckeri, Paul Girgensohn på Pingpong, Skyltservice i Vadstena, Kungsholmens Baptistkyrka, Per Rydberg, Lars Båkman, Expert i Vadstena, Helgeandshusets antikvariat, Ulf Åberg på Östgöta Brandstodsbolag, Big Image Systems, Andreas Skantze, Christoffer Eltvik, Jessica Gustafsson, Christer Romson, Magnus Lundin, Lars Lande, Susanne Hasselqvist, Bumbibjörnarnas Kennel, Great Heart's kennel, Bengt Höglund, Folkoperan, Anders Gustavsson, Anna-Karin Brazee, Starby, Petterssons Sadelmakeri, Björn och Helena Eriksson, Håkan Moström, Evalena Jönsson-Lunde, Mats Ardstrom, Claes Fellbom, Enar Merkel Rydberg, Mikael Silkeberg, Vadstena Fastighetsbolag, Vätterkyrkan, IOGT-NTO.

### VADSTENA-AKADEMIENS STYRELSE

**Ordförande** Landshövding Björn Eriksson. **Ledamöter** Vadstena kommunfullmäktige ordf. Inger Printz Gustafsson, Lantmästare Christer Eke Göransson, Sångerskan och sångpedagog Ingrid Haking Raaby, Ambassadör Magnus Vahlquist, Landstingsråd Irma Görtz, Direktör Thord Söderlund, Direktör Harald Bengtsson, Professor Svante Beckman, Direktör Sven-Eric Hallbeck, F. överläkaren Gerhard Bona, TV-producenten Thomas Olofsson. **Suppleanter** Länsrådet Magnus Holgersson, Professor Anders Flodström, Vadstena kommuns representant Jocke Sundqvist, Vadstena kommuns representant Anders Agnemar, Rektor Anneli Dahlqvist, Docent Göran Söderström, Östergötlands läns landstings representant Mikael Arosenius, Professor Ulrik Lohm, Direktör Lars Jagerfelt, Univ. lektor Konstantin Economou, Prosten em Göran Grefbäck.